

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä maaliskuuta 2011

Laki

Annettu Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 2011

1 §

Tällä lailla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston lentoasemamaksuista annettu direktiivi 2009/12/EY, jäljempänä *lentoasemamaksudirektiivi*, Suomen yhteen sovitetussa lentoasemaverkko- ja lennonvarmistusjärjestelmässä.

Lain tarkoituksena on edistää ilmailua ylläpitämällä ja kehittämällä valtakunnallista lentoasemaverkkoa ja -palveluita siviili-ilmailun, valtion ilmailun ja sotilasilmailun tarpeita varten.

2 §

Tätä lakia sovelletaan lentoasemaan, jolla voidaan harjoittaa kaupallista liikennettä ja:

- 1) jonka vuotuinen liikennemäärä on yli viisi miljoonaa matkustajaa; tai
- 2) jolla on eniten matkustajaliikennettä Suomessa.

Tätä lakia sovelletaan myös valtion ilma-alusten ja sotilasilma-alusten toimintaa varten ylläpidettävään lentoasemaverkkoon, palveluihin ja -maksuihin.

Lakia sovelletaan 7 §:ää lukuun ottamatta myös muihin lentoasemaverkon lentoasemiin.

Lakia ei sovelleta lennonvarmistuspalveluiden tai maahuolintapalveluiden hinnoitteluun eikä vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden avustamisen rahoittamiseksi perittäviin maksuihin.

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *lentoasemalla* maa-aluetta, joka on erityisesti järjestetty ilma-alusten laskua, lentoonlähtöä ja liikkumista varten, mukaan lukien lentoliikenteen ja ilma-alusten palvelujen tätä toimintaa varten edellyttämät lisärakennelmat ja -laitteet sekä kaupallisen lentoliikenteen tarvitsemat rakennelmat ja laitteet;
- 2) *lentoaseman pitäjällä* yhteisöä, jonka tarkoituksena on säännösten tai sopimusten nojalla huolehtia muun toimintansa ohella tai yksinomaisesti lentoaseman tai lentoasemaverkon infrastruktuurien hallinnosta ja hallinnasta sekä kyseisellä lentoasemalla tai kyseisessä lentoasemaverkossa olevien eri tahojen toiminnan yhteensovittamisesta ja valvonnasta;

3) *lentoasemaverkkoyhtiöllä* sellaista valtion kokonaan omistamaa osakeyhtiötä, joka toimii lentoaseman pitäjänä ja jonka tehtävänä on huolehtia tässä laissa tarkoitettusta lentoasemaverkosta;

4) *lentoasemaverkolla* lentoasemaverkkoyhtiön tai sen tytäryhtiön hallinnassa olevaa lentoasemien ryhmää;

5) *lentoaseman käyttäjällä* sitä, joka vastaa matkustajien, postin tai rahdin kuljetuksesta lentoteitse maksua tai muuta korvausta vastaan kyseisellä lentoasemalla sekä sitä, joka vastaa valtion ilmailusta tai sotilasilmailusta;

6) *lentoasemamaksulla* lentoaseman pitäjän hyväksi kerättävää maksua, joka peritään lentoaseman käyttäjiltä pelkästään lentoaseman pitäjän käyttöön antamien sellaisten tilojen ja palvelujen käytöstä, jotka liittyvät ilma-alusten laskeutumiseen, lentoonlähtöön, valaistukseen ja pysäköintiin sekä matkustajien ja rahdin käsittelyyn;

7) *lentoasemapalveluilla* lentoliikenteen operoinnin tarvitsemia välttämättömiä palveluita poislukien lennonvarmistuspalvelut;

8) *siviili-ilmailulla* siviili-ilma-aluksella harjoitettavaa lentotoimintaa, lukuun ottamatta kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) 3 artiklassa tarkoitetuilla valtion ilma-aluksilla harjoitettavaa toimintaa;

9) *sotilasilmailulla* sotilaallisessa tarkoituksessa harjoitettua ilmailua ja ilmailua sotilasilma-aluksella;

10) *sotilasilma-aluksella* ilma-alusta, joka on merkitty sotilasilma-alusrekisteriin;

11) *sotilaslentoasemalla* lentoasemaa, jolla ilmaliikennepalvelu on pysyvästi järjestetty ja jota ylläpidetään ainoastaan sotilasilmailua varten;

12) *yhteistoimintalentoasemalla* lentoasemaa, jolla ilmaliikennepalvelu on pysyvästi järjestetty ja jolla on siviili-ilmailun lisäksi pysyvästi puolustusvoimien joukkoja, johtolimiä ja rakennelmia;

13) *valtion ilma-aluksella* ilma-alusta, jota käytetään tullin, poliisin tai Rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamiseen; valtion ilma-aluksella tarkoitetaan myös ilma-alusta, jota käytetään muun kuin tässä ja 9 kohdassa tarkoitettun valtion tehtävän suorittamiseen;

14) *valtion ilmailulla* ilmailua valtion ilma-aluksella.

4 §

Lentoasemaverkko ja -palvelut

Lentoasemaverkkoyhtiö ylläpitää, järjestää ja kehittää lentoasemaverkkoa ja -palveluita siviili-ilmailun, valtion ilmailun ja sotilasilmailun tarpeita varten. Lentoasemaverkkoon kuuluu säännöllisen reittiliikenteen lentoasemia ja yhteistoimintalentoasemia. Lisäksi lentoasemaverkkoyhtiö ylläpitää ja kehittää sotilaslentoasemia.

Lentoasemaverkkoon kuuluva säännöllisen reittiliikenteen lentoasema voi olla lentoasemaverkkoyhtiön tytäryhtiön hallinnassa.

Lentoasemaverkkoon kuuluvista lentoasemista ja niillä annettavien palvelujen ylläpidosta sekä lentoasemaverkkoyhtiön ylläpitämisestä muista lentoasemista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Jos säännöllinen reittiliikenne ja valtion ilmailu ja sotilasilmailu lentoasemaverkkoyhtiön hallinnoimalla lentoasemalla keskeytyy, liikenne- ja viestintäministeriö voi lentoliikenteen jatkumisen selvittämiseksi määrätä lentoasemaverkkoyhtiön jatkamaan lentoaseman ylläpitoa enintään 12 kuukauden ajan.

5 §

Lentoasemamaksujen perusteet siviili-ilmailulle

Lentoasemaverkossa on sovellettava syrjimättömin ja tasapuolisin ehdoin yhteistä ja avointa lentoasemamaksujen palvelutasope-
rusteista yhtenäistä hinnoittelua.

6 §

Siviili-ilmailua koskevat eriytetyt palvelut

Sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään, lentoaseman pitäjä voi vaihdella lentoasemapalvelujen laatua ja laajuutta tai tarjota erilaatuisia ja -kokoisia terminaaleja tai terminaalien osia tarjotakseen eriytettyjä palveluja taikka terminaalin tai terminaalin osan tiettyyn käyttöön (*eriytetty palvelu*).

Lentoasemamaksujen taso voidaan eriyttää 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen laadun ja laajuuden sekä niiden kustannusten tai

muunlaisten puolueettomien, tasapuolisten ja avoimien perusteiden mukaisesti. Lentoaseman pitäjällä on oikeus asettaa tällaisia eriytettyjä lentoasemamaksuja ja tehdä niistä sopimuksia syrjimättömin ja tasapuolisin ehdoin yhteistä ja avointa menettelyä noudattaen.

Jos lentoaseman käyttäjiä, jotka haluavat saada käyttöönsä eriytettyjä palveluja, on useampia kuin lentoaseman on mahdollista palvella, lentoaseman pitäjän on ratkaistava asia syrjimättömin, tasapuolisin ja avoimin perustein.

7 §

Siviili-ilmailua koskevat neuvottelut lentoaseman käyttäjien kanssa

Lentoaseman pitäjän on neuvoteltava vähintään vuosittain lentoaseman käyttäjien kanssa lentoasemamaksujärjestelmän toiminnasta, lentoasemamaksujen tasosta ja tarvittaessa tarjottavan palvelun laadusta.

Lentoaseman pitäjän on toimitettava 1 momentissa tarkoitettuja neuvotteluja varten ehdotukset lentoasemamaksujärjestelmän tai lentoasemamaksujen tason muuttamiseksi sekä ehdotettujen muutosten syyt viimeistään neljä kuukautta ennen muutosten voimaantuloa. Perustellusta syystä määräaika voi olla tätä lyhyempi.

Lentoaseman pitäjän on neuvoteltava lentoaseman käyttäjien kanssa ennen kuin se tekee päätöksiä uusien merkittävien infrastruktuurihankkeiden toteuttamisesta.

8 §

Valtion ilmailun ja sotilasilmailun lentoasemapalvelut, palveluiden hinnoittelu sekä niitä koskevat neuvottelut

Valtion ilma-aluksilta ja sotilasilma-aluksilta perittävien maksujen on vastattava siviili-ilmailun ilma-aluksille tarjottavista palveluista perittäviä maksuja, jos kyseessä ei ole erillispalvelu tai jollei niistä ole toisin sovittu.

Lentoasemaverkossa valtion ilmailulle ja sotilasilmailulle järjestettävistä palveluista ja hinnoittelusta sovitaan tarkemmin lentoase-

maverkkoyhtiön ja valtion ilmailun sekä sotilasilmailun edustajien välillä.

Lentoasemaverkkoyhtiön on järjestettävä 7 §:n mukaiset erilliset neuvottelut valtion ilmailun ja sotilasilmailun edustajien kanssa. Lisäksi lentoaseman pitäjän on neuvoteltava asianomaisten viranomaisten kanssa ennen kuin se tekee päätöksiä uusien merkittävien infrastruktuurihankkeiden toteuttamisesta.

9 §

Erillispalvelut valtion ilmailulle ja sotilasilmailulle

Erillispalveluja ovat muusta lentoasemilla annettavasta palvelusta poikkeavat valtion ilmailun ja sotilasilmailun toiminnallisista vaatimuksista johtuvat lentoasemapalvelut, joita:

- 1) tarjoaa ainoastaan yksi palveluntarjoaja;
- 2) varten ei ole määritettynä yleisten palveluehtojen mukaisia maksuja; ja
- 3) käyttävät ainoastaan valtion ilma-alukset tai sotilasilma-alukset.

Lentoasemien erillispalveluihin kuuluvista palveluista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Lentoasemien erillispalveluista suoritettavien maksujen tulee olla kohtuullisia ottaen huomioon palveluista aiheutuneet erilliskustannukset ja kohtuullinen tuotto.

10 §

Neuvotteluja varten annettavat tiedot

Lentoaseman pitäjän on annettava 7 §:ssä ja 8 §:n 3 momentissa tarkoitettuja neuvotteluja varten kyseisen lentoaseman käyttäjille vähintään seuraavat tiedot:

1) luettelo lentoasemamaksun vastineeksi tarjotuista palveluista ja käyttöön annettavista infrastruktuureista;

2) lentoasemamaksujen asettamisessa käytetty menetelmä;

3) yleinen kulurakenne niiden tilojen ja palvelujen osalta, joita lentoasemamaksut koskevat;

4) eri maksuista kertyvät tulot ja niillä katettujen palvelujen kokonaiskustannukset;

5) julkisilta viranomaisilta saatu rahoitus niiden tilojen ja palvelujen osalta, joita lentoasemamaksut koskevat;

6) maksuja, liikenteen kasvua ja investointeja koskevat ennusteet;

7) lentoaseman infrastruktuurin ja laitteiden todellinen käyttö tietynä aikana;

8) ehdotettujen merkittävien investointien ennustettu tulos mitattuna niiden vaikutuksena lentoaseman kapasiteettiin.

Lentoaseman käyttäjän on annettava 7 §:ssä ja 8 §:n 3 momentissa tarkoitettuja neuvotteluja varten lentoaseman pitäjälle vähintään seuraavat tiedot:

- 1) liikenne-ennusteet;
- 2) ilma-aluskalustoaan ja sen käyttöä koskevat ennusteet;
- 3) kehittämishankkeensa asianomaisella lentoasemalla;
- 4) asianomaista lentoasemaa koskevat vaatimuksensa.

Lentoaseman pitäjän ja lentoaseman käyttäjien on pidettävä salassa 1 ja 2 momentin perusteella saamansa tiedot, jos ne koskevat liikesalaisuuksia tai yrityksen taloudellista asemaa tai ovat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) tai muun lain mukaisesti.

11 §

Lentoasemamaksupäätös ja sen julkaiseminen

Lentoaseman pitäjä voi tehdä yleisesti sovellettavan lentoasemamaksujen hinnoittelupäätöksen tai sisällyttää lentoasemamaksujen hinnoitteluperusteet 6 §:ssä tarkoitettuun eriytettyä palvelua koskevaan sopimukseen.

Hinnoittelupäätös ja 6 §:ssä tarkoitettuun eriytettyä palvelua koskevaan sopimukseen sisältyvät hinnoitteluperusteet on julkaistava vähintään kaksi kuukautta ennen niiden soveltamista. Hinnoittelupäätös on perusteltava. Perusteluissa on otettava kantaa lentoaseman käyttäjien 7 §:n ja 8 §:n 3 momentin mukaisessa menettelyssä esittämiin vaatimuksiin ja muihin lausuntoihin.

12 §

Siviili-ilmailua koskevien erimielisyyksien ratkaiseminen

Lentoaseman käyttäjä voi saattaa lentoaseman pitäjän 11 §:n 1 momentissa tarkoitettua

hinnoittelupäätöstä koskevan erimielisyyden Liikenteen turvallisuusviraston käsiteltäväksi.

Päätökseen on liitettävä ohjeet erimielisyyksien ratkaisemisessa noudatettavasta menettelystä. Asia on saatettava Liikenteen turvallisuusviraston käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös on 11 §:n 2 momentin mukaisesti julkaistu.

Liikenteen turvallisuusviraston on tehtävä väliaikainen päätös lentoasemamaksujen muutoksen voimaantulosta neljän viikon kuluessa siitä, kun se on saanut asian käsiteltäväkseen, jollei samassa ajassa voida tehdä lopullista päätöstä. Lentoaseman pitäjän päätöstä ei saa soveltaa ennen kuin Liikenteen turvallisuusvirasto on ratkaissut asian tai antanut väliaikaisen päätöksen.

Liikenteen turvallisuusviraston on ratkaistava tässä pykälässä tarkoitettu asia neljän kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut sen käsiteltäväkseen, taikka erityisestä syystä kuuden kuukauden kuluessa. Ennen asian ratkaisua Liikenteen turvallisuusviraston on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi.

Liikenteen turvallisuusviraston päätös voidaan panna täytäntöön heti, jollei markkinaoikeus 13 §:ssä tarkoitetun valituksen vireille tultua kiellä täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi tai anna muuta täytäntöönpanoa koskevaa määräystä.

13 §

Muutoksenhaku

Päätökseen, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto tekee palvelujen tarjoamista tai niiden hinnoittelua koskevan erimielisyyden ratkaisemiseksi 12 §:n nojalla, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

14 §

Tiedonsaantioikeus

Lentoaseman pitäjän on pyynnöstä annettava Liikenteen turvallisuusvirastolle 12 §:ssä tarkoitetun erimielisyyden ratkaisemista varten tarvittavat tiedot lentoasemamaksuista, niiden määräytymisperusteista sekä muista asian ratkaisemiseen vaikuttavista seikoista.

15 §

Voimaantulo

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä maaliskuuta 2011.

Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*